

SALMONELLANÄYTTEENOTTO-OHJE SIKALOISSA

Kaikilta kansallisen tason sikaloilta vaaditaan salmonellatutkimus joka kolmas vuosi. Mikäli pitopaikassa on ulkoilevia sikoja, edellytetään salmonellatutkimus kerran vuodessa. Sikavan erityistasolle kuuluville sikaloilta edellytetään salmonellatutkimus kahdesti vuodessa kuuden kuukauden välein. Näytteet voi ottaa tuottaja itse. Näytteet lähetetään analysoitavaksi salmonellatutkimuksia tekevään laboratorioon. Näytemäärä ja näytteenottotiheys kirjataan terveydenhuoltosuunnitelmaan.

Näytteenotto-ohje

Osanäyte on karsinasta kerättävä noin 1 rkl suuruinen määrä ulostetta. Osanäytteet voidaan kerätä karsinasta esimerkiksi noin viiden litran vetoiseen vahvaa muovia olevaan pakastepussiin, josta muodostuu yhteisnäyte. Tämän jälkeen lisätään pussiin hieman kädenlämpöistä vettä siten, että pussin sisältö pehmenee puuromaiseksi. Pussin sisältö sekoitetaan ulkoapäin puristelemalla. Pussin sisällöstä otetaan lähetettävä näyte kertakäyttölusikalla, kauhalla tai esim. pussista kaatamalla näytepurkkiin, jonka koko on korkeintaan puoli litraa. Purkkia ei saa laittaa täyteen, noin 2/3 purkin tilavuudesta riittää. Näytettä tulee olla vähintään 25 g (1-1,5 dl). Purkin tulee olla tiiviisti sulkeutuva (lastenruokapurkit ja margariinirasiat avautuvat helposti matkan aikana). Mikäli käytetään kauhaa tms., tulee se pestä ja desinfioida esim. Virkon-S -liuoksella ja huuhdella vedellä näytteiden välillä. Näytepurkit ja lähetteen voi pakata erillisiin pusseihin, jos epäilee purkkien kestävyyttä matkan aikana.

Näytteet lähetetään tai viedään laboratorioon mielellään alkuvuodesta. Näyte säilyy tutkimuskelpoisena 72 h. Tuloksen saaminen kestää noin viikon.

Porsastuotanto- ja yhdistelmäsiikalat

Emakoilta ja imeviltä porsailta otettavat näytteet:

Ensisijaisesti otetaan näytteitä imettäviltä emakoilta siten, että keskimäärin joka viidenneltä emakolta otetaan näyte, johon kerätään karsinan lattialta emakon ja porsaiden ulostetta. Näytteet yhdistetään enintään 20 osanäytteen yhteisnäytteiksi. Jokaista alkavaa sataa emakkoa kohti otetaan emakoista yksi yhteisnäyte.

Vierotetuilta porsailta otettavat näytteet

Emakoista/porsaista otettujen näytteiden lisäksi otetaan näytteitä välikasvattamossa vierotetuista porsaista. Jokaiseen yhteisnäytteeseen kerätään ulostetta 5-15 karsinasta siten, että otetaan kaksi ulostenäytettä jokaista 10-15 eläintä kohti ja yhdistetään ne enintään 20 osanäytteen yhteisnäytteiksi. Näytteitä otetaan tilan emakkomäärään suhteutettuna alla olevan taulukon mukaan. Porsastuotantosikaloissa, joissa ei ole näytteenottoon soveltuvia vierotettuja porsaita, ja joista porsaat siirretään muualle välikasvatukseen, otetaan ulostenäytteet vain emakoista ja imevistä porsaista.

Porsastuotanto- ja yhdistelmäsiikaloissa muodostuu emakoista sekä vieroitetuista porsaista otettava kokonaisnäytemäärä seuraavasti:

Tilan emakkomäärä	Näytteitä emakoilta	Näytteitä vierotetuilta porsailta	Näytteiden kokonaismäärä
< 100	1	2	3
101 – 200	2	4	6
201 – 300	3	6	9
301 – 400	4	8	12
401 – 500	5	10	15
501 – 600	6	11	17
601 – 700	7	12	19
701 – 800	8	13	21
801 – 900	9	14	23
901 – 1000	10	15	25
< 1000	10	15	25

Porsaiden välikasvattamot, ensikkokasvattamot ja lihasikalat

Jokaiseen yhteisnäytteeseen kerätään ulostetta 5-15 karsinasta siten, että otetaan kaksi ulostenäytettä jokaista 10-15 eläintä kohti ja yhdistetään ne enintään 20 osanäytteen yhteisnäytteiksi. Näytemäärä määräytyy sikalan eläinmäärän tai osastojen lukumäärän mukaan niin, että jokaisesta osastosta tulee yksi yhteisnäyte. Isoissa yksiköissä / osastoissa otanta osaston karsinoista, esimerkiksi joka toisesta karsinasta siten, että tulee 1 yhteisnäyte / osasto. Mikäli siis osastossa on enemmän kuin 20 karsinaa, otetaan osanäytteet otantana jokaisen karsinan sijaan.

Esimerkkejä:

Yhdistelmäsikala noin 120 emakkoa, noin 900 nuorta siitossikaa tai lihasikaa:

-porsituskarsinoista 2 yhteisnäytettä, vierotetuilta porsailta 4 yhteisnäytettä
=> yhteensä 6 yhteisnäytettä

Porsastuotantosikala, noin 850 emakkoa, noin 3500 eri ikäistä vieroitettua porsasta:

-porsituskarsinoista 9 yhteisnäytettä, vieroitetuilta porsailta 14 yhteisnäytettä aloittaen vanhimmissa
=> yhteensä 23 yhteisnäytettä

Lihaskala n. 200 lihasikaa: 1 osasto, jossa 20 karsinaa ja noin 10 sikaa/karsina

-joka toisesta karsinasta kaksi osanäytettä, jotka yhdistetään yhteisnäytteiksi
=> 2 yhteisnäytettä

Lihaskala, n. 300 lihasikaa: 1 osasto, jossa 27 karsinaa ja noin 10 sikaa/karsina.

-kerätään 10 karsinasta kaksi ulostenäytettä / karsina, jotka yhdistetään enintään 20 näytteen yhteisnäytteeksi
=> näytteitä otetaan yhteensä 3

Lihaskala, n. 800 lihasikaa: 2 osastoa, joissa 30 karsinaa ja enintään 15 sikaa/karsina
-joka toisesta karsinasta osanäyte, jotka yhdistetään osastokohtaiseksi yhteisnäytteeksi
=> yhteensä 2 yhteisnäytettä

Lihaskala, n. 3000 lihasikaa: 15 osastoa, joissa 16 karsinaa ja enintään 15 sikaa/karsina
- joka toisesta karsinasta osanäyte, jotka yhdistetään osastokohtaiseksi yhteisnäytteeksi
=> 15 yhteisnäytettä